

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/88/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1224200200
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1224200200.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. X, toho času u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov – matky: E. F. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. H. XX, G., zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Filipovičovou, so sídlom Vajanského 2786/2, Žilina a otca: I. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D., Česká republika, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II č.k. 3P/10/2024-56 zo dňa 26.2.2024 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti
p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1.
Uznesením zo dňa 26.2.2024 súd prvej inštancie výrokom I. ustanovil maloletému dieťaťu – A. B., nar. XX.X.XXXX opatrovníka na zastupovanie v konaní, a to Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava. Výrokom II. návrh matky zo dňa 31.12.2023 na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2.
Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), § 161 ods. 1 a 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) ustanoveniami § 324, § 325 a § 329 CSP a vecne tým, že v predmetnej veci nebola zo strany matky osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania v znení ako to požadovala. V tejto súvislosti prvoinštančný súd ďalej uviedol, že ani z jeho strany nebolo zistené žiadne potenciálne ohrozenie, ktoré by si nariadenie neodkladného opatrenia na úkor vykonaného dokazovania vyžadovalo. Ďalej prvoinštančný súd konštatoval, že z tvrdení matky bolo nesporne zistené, že maloletý sa nachádza v jej faktickej osobnej starostlivosti, a to nepretržite od opustenia rodiny otcom (december 2022). Mal za to, že matka v konaní žiadnym spôsobom neosvedčila, že by sa otec maloletého snažil o faktické odňatie z jej osobnej starostlivosti, pričom na uvedenom nič nemení ani fakt, že otec sa podaným návrhom domáha pred českými súdmi svojich rodičovských práv a navrhuje zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. V závere svojho uznesenia prvoinštančný súd uviedol, že matka si podala spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia aj návrh vo veci samej vedený pod č.k. 3P/1/2024, a preto z tohto dôvodu súd ani nerozhodoval o trovách konania (§ 262 ods. 1 CSP), o ktorých bude rozhodované v konečnom rozhodnutí.

3.

Prvoinštančný súd sa zaoberal aj kritériom na určenie právomoci súdu v zmysle kapitoly II., oddielu 2, článku 7 Nariadenia č. 2019/1111 z 25.6.2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (ďalej len nariadenie), v ktorom je ustanovené, pokiaľ ide o obvyklý pobyt maloletého dieťaťa, je potrebné aplikovať na daný prípad aj článok 20 bod 2 tohto nariadenia. Z porovnania času začatia konania pred slovenským a českým súdom je zrejmé, že konanie začalo ako prvé na Mestskom súde Bratislava II, a to na základe návrhu matky podaného dňa 31.12.2023, pričom otec sa s návrhom na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému obrátil na Obvodní soud pro Prahu 7 dňa 2.1.2024, teda neskôr ako matka. Vzhľadom na rozchádzajúce sa tvrdenia rodičov týkajúce sa skutočností rozhodujúcich pre určenie obvyklého pobytu dieťaťa a tým aj právomoci slovenského súdu, súd na účely konania o nariadenie neodkladného opatrenia dospel na základe aplikácie bodov 19 a 20 Nariadenia č. 2019/1111 zdôrazňujúcich s cieľom zaručiť najlepší záujem dieťaťa, že právomoc by sa mala v prvom rade určovať podľa kritériá v blízkosti a tiež v súlade s článkom 11 bod 1 Nariadenia č. 2019/1111, nakoľko je daná právomoc slovenského súdu na konanie vo veciach rodičovských práv a povinností k maloletému, pretože sa maloletý zdržiava na území Slovenskej republiky (čo medzi rodičmi nie je sporné), je teda v jeho najlepšom záujme, aby o opatrovníckych právach k maloletému konal a rozhodoval súd mu najbližší. Po ustálení právomoci, súd prvej inštancie konštatoval splnenie procesných podmienok pre konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

4.

Proti tomuto uzneseniu, výroku II., ktorým bol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, podala odvolanie matka. Žiadala uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť tak, že jej návrhu na dočasné zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti bude vyhovené. Súčasne žiadala, aby obaja rodičia boli oprávnení a zároveň povinní maloletého zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok. V rámci odvolacieho konania žiadala upraviť styk otec s maloletým tak, aby otec bol oprávnený sa s ním stretávať v nepárnom kalendárnom týždni v sobotu od 9.00 hod. do 17.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 14.00 hod. s tým, že by jej bola uložená povinnosť maloletého na styk s otcom riadne a včas pripraviť a maloletého otcovi odovzdať v mieste bydliska maloletého dieťaťa v určený deň a hodinu a otec by bol povinný maloleté dieťa matke v mieste bydliska maloletého dieťaťa v určený deň a hodinu vrátiť. Žiadala, aby neodkladné opatrenie trvalo do rozhodnutia vo veci samej. Namietala, že súd prvej inštancie závažne procesne pochybil v tom, že pri svojom rozhodovaní nepostupoval s náležitou pozornosťou, resp. nedodrжал zákonnú lehotu na vydanie rozhodnutia, vyplývajúcu z § 328 ods. 2, prvá veta zák. č. 160/2015 Z.z. CSP, v zmysle ktorého „o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326.“ V tejto súvislosti uviedla, že jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný dňa 31.12.2023 a následne doplnený podaním zo dňa 19.1.2024, avšak rozhodnutie v predmetnej veci bolo vydané až dňa 26.2.2024, t.j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Mala za to, že sa jej dostatočným spôsobom podarila osvedčiť nevyhnutnosť bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov, keď inštitút neodkladného opatrenia má práve vo veciach maloletých detí plniť i preventívnu ochrannú funkciu, ktorú skutočnosť prvoinštančný súd v rozhodnutí opomenul uviesť, resp. zohľadniť. Nesúhlasila preto s konštatovaním súdu, že z jeho strany nebolo zistené ani žiadne potenciálne ohrozenie, ktoré by si nariadenie neodkladného opatrenia na úkor vykonaného dokazovania vyžadovalo. Zo strany súdu prvej inštancie došlo k ustáleniu, že právomoc slovenských súdov konať vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému je daná, z ktorej skutočnosti možno odvodiť obvyklý pobyt maloletého práve na území SR, nakoľko sa tu dlhodobo zdržiava s úmyslom matky trvalo na území SR zostať. Ďalej tvrdila, že nariadením neodkladného opatrenia by nebolo zasiahnuté do rodičovských práv otca, naopak takéto vymedzenie hraníc, resp. dočasná úprava pomerov by mohla pomôcť aspoň k čiastočnej stabilizácii situácie, pričom takéto úprava ako požaduje by predstavovala len minimálny rozsah úpravy práv a povinností rodičov k maloletému. Ďalej dala do pozornosti odvolaciemu súdu, že maloletý má občianstvo Slovenskej ako aj Českej republiky, pričom otec je práve na území ČR etablovaný, viazaný nielen svojimi pracovnými povinnosťami, ale tiež majetkom veľkej hodnoty, a preto mala za to, že naliehavosť potreby úpravy pomerov bola riadne osvedčená. Skutočnosť, že otec sa do dnešného dňa, podľa konštatovania súdu prvej inštancie, nepokúsil o faktické odňatie maloletého dieťaťa zo starostlivosti matky, nemôže byť v rovine preventívnych opatrení, ktoré je súd pre predchádzanie ohrozenia maloletého dieťaťa prijať, považované za racionálnu argumentáciu, nakoľko záujem maloletého je zvrchovaný. Za nesprávny prístup súdu prvej inštancie považovala, ak na to, aby boli osvedčené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, muselo byť v prípade núteného odňatia maloletého dieťaťa otcom hazardované s citovým prežívaním maloletého dieťaťa,

čo by v konečnom dôsledku postrádalo zohľadňovanie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti uviedla, že súd nemôže za danej eskalujúcej situácie s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou konštatovať, že ak sa o odňatie dieťaťa do dnešného dňa otec nepokúsil, nemôže tak urobiť v priebehu konania vo veci samej. Zdôraznila, že je nielen úlohou rodičov, ale aj súdu chrániť maloleté dieťa pred možným, hoci i potenciálnym zneužitím situácie a ohrozením jeho priaznivého psychického a fyzického vývinu. Poukázala aj na to, že ak rodičovské práva a povinnosti nie sú upravené, tak vzhľadom na vyššie uvádzané dôvody, hrozí dôvodná obava, že otec si začne uzurpovať rodičovské práva presunom maloletého dieťaťa do Českej republiky. Ďalej uviedla, že odo dňa podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je situácia medzi rodičmi maloletého výrazne napätá. Otec odmieta pristúpiť na akúkoľvek dohodu s ňou týkajúcu sa maloletého. Uviedla, že jej dobrú vôľu šikanóznym a lstivým spôsobom zneužíva proti nej vo svojich podaniach adresovaných výlučne orgánom Českej republiky, hoci má vedomosť, že na Slovensku prebieha konanie o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Má za to, že otec zámerne podáva súdu Českej republiky skreslené až lživé informácie, ktorých motív matka vidí v snahe premiestnenia maloletého dieťaťa na územie Českej republiky. O uvedenom zámere svedčí aj skutočnosť, že otec sa vo februári 2024 obrátil na Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže za účelom snahy o zahájenie návratového konania a „prinavrátie“ maloletého dieťaťa na územie Českej republiky ignorujúc najlepší záujem maloletého dieťaťa. Otcovo konanie možno v období ostatných mesiacov charakterizovať ako nepredvídateľné, pričom svoj sklon ku skratovému konaniu preukázal aj náhlým a neoznámeným odchodom z Hongkongu v decembri 2022, zanechajúc matku s maloletým v tom čase trojmesačným bábätkom, bez pomoci a podpory blízkej rodiny, či priateľov v cudzej krajine. Taktiež mala za to, že medzi rodičmi nemožno dospieť ku konsenzu ohľadom úpravy styku otca s maloletým, keď otec si nárokuje niekoľko dňový pobyt maloletého v jeho domácnosti v Českej republike, s čím matka s ohľadom na citové prežívanie maloletého, jeho naviazanosť na matku s ohľadom na obdobie separačnej úzkosti maloletého A., nesúhlasí. Poukázala na to, že otec by mal byť trezlivý a citlivý k potrebám spoločného dieťaťa, ktoré je ešte v útlom veku, naviazaný na matku a potrebou vnímať jej blízkosť. Aj na základe týchto dôvodov považuje za nevyhnutné, aby boli práva a povinnosti rodičov k maloletému dočasne upravené súdnym rozhodnutím, aby sa predchádzalo prehlbovaniu rodičovského konfliktu, ktorý v konečnom dôsledku vplýva na maloleté dieťa. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 11CoP/243/2013 zo dňa 10.12.2013, v zmysle ktorého „aj len priemerne empatické dieťa ťažko znáša nepriateľský vzťah rodičov, nemôže sa cítiť dobre, lebo nechce ublížiť ani jednému z rodičov. Takýto stav kladie na psychiku dieťaťa neúmerne požiadavky.“

5.

K odvolaniu matky sa vyjadril otec, ktorý vo svojom podaní doručeným odvolaciemu súdu dňa 10.5.2024 uviedol, že v predmetnej veci nebola osvedčená žiadna potreba bezodkladnej úpravy pomerov rodičov k maloletému dieťaťu. Poukázal na to, že matka dňa 15.12.2023 opustila posledné spoločné bydlisko na adrese C. XXXX/XX, D. X, keď bez jeho súhlasu odcestovala s maloletým z D. do G., pričom z jeho strany nebol daný súhlas na premiestnenie maloletého na Slovensko. V tejto súvislosti zdôraznil, že platí, že jeden z rodičov nemôže bez súhlasu druhého rodiča zmeniť bydlisko maloletého dieťaťa, školské, či predškolské zariadenie, pretože pokiaľ to takto urobí, dopúšťa sa protiprávneho konania, pretože rodičovská zodpovednosť patrí obom rodičom. Na základe takéhoto správania matky sa so svojou žiadosťou obrátil o pomoc na Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí v Brne, ktorý po vyhodnotení situácie dňa 21.2.2024 konštatoval, že je pravdepodobné, že sa v danom prípade jedná o protiprávne premiestnenie dieťaťa na Slovensko. Tento úrad ďalej uviedol, že za predpokladu, že maloletý doposiaľ žil v Českej republike a otec s jeho presťahovaním na Slovensko nesúhlasil a súdom nebolo vydané žiadne rozhodnutie, ktorým by bol súhlas otca nahradený, alebo by bolo určené, že sa matka so synom na Slovensko môže presťahovať, je možné vec riešiť ako protiprávne premiestnenie dieťaťa. V závere svojho podania uviedol, že na Mestskom súde Bratislava II č.k. 3P/45/2024 prebieha konanie o nariadenie návratu do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, ktoré doposiaľ nie je právoplatne skončené. Uznesenie vydané prvoinštančným súdom, týkajúce sa zamietnutia návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia žiadal ako vecne správne potvrdiť. Poukázal na to, že s matkou maloletého komunikuje, pričom styk s maloletým prebieha na základe dohody s ňou, pričom k žiadnemu „únosu“ z jeho strany nedošlo.

6.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b/ CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§

359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

7.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa článku 15 bod 1 písm. a) nariadenia aj v situáciách, keď má právomoc vo veci samej súd iného členského štátu, majú v naliehavých prípadoch súdy členského štátu právomoc prijať predbežné opatrenia vrátane ochrany opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného členského štátu s ohľadom na dieťa, ktoré sa nachádza v danom členskom štáte.

8.

Z obsahu spisového materiálu je zrejmé (aj z dopytov realizovaných tunajším súdom), že ohľadne maloletého A. prebiehajú na súdoch, či už v Českej republike alebo Slovenskej republike viaceré konania. V Českej republike konanie, ktorým sa otec domáha na Obvodnom súde pre Prahu 7, úpravy práv a povinností rodičov k maloletému (návrh z jeho strany bol súdu doručený dňa 2.1.2024) je prerušené uznesením č.j. 43Nc/351/2024-307 zo dňa 5.3.2024 podľa čl. 20 ods. 2 nariadenia do doby ako sa určí príslušnosť súdu, u ktorého bolo konanie začaté ako prvé. Mestský súd Praha ako odvolací o odvolaní otca voči tomuto uzneseniu Obvodného súdu pre Prahu 7 rozhodol tak, že uznesením č.j. 39Co/111/2024-329 dňa 18.4.2024 ako vecne správne potvrdil. Konštatoval, že konanie vedené na Mestskom súde Bratislava II, vedené pod č.k. 3P/1/2024 bolo začaté skôr (31.12.2023), a preto podľa článku 20 ods. 2 nariadenia neskôr začaté konanie vedené pod č.j. 43Nc/351/2024 bolo Obvodným súdom pre Prahu 7 správne prerušené až do doby, keď Mestský súd Bratislava II určí svoju príslušnosť. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že do doby, ako bude vyriešená otázka príslušnosti, nie je príslušný k rozhodovaniu vo veciach rodičovskej zodpovednosti k maloletému, to znamená ani k rozhodovaniu o nariadenie predbežného opatrenia vo veci maloletého, pretože maloletý sa aktuálne nachádza na Slovensku (čl. 15 nariadenia).

9.

V rámci návrhu otca zo dňa 2.1.2024, ktorý podal na Obvodný súd pre Prahu 7 a v ktorom sa domáhal úpravy striedavej starostlivosti rodičov k maloletému žiadal aj nariadiť predbežné opatrenie o styku maloletého s otcom (uznesením Obvodného súdu Prahu 7 pod č.j. 43Nc/351/2024-56 bolo nariadené v určitom rozsahu), pričom Mestským súdom Praha, a to uznesením č.j. 39Co/26/2024-165 zo dňa 29.1.2024 bolo v tejto časti (výrok I.), týkajúcej sa úpravy styku otca s maloletým zrušené a vec bola v tejto časti vrátená prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Zo strany Mestského súdu Praha bol týmto uznesením potvrdený len výrok II., ktorým súd prvej inštancie ustanovil maloletému opatrovníka – Mestskú časť Praha 7, so sídlom u Průhonu 1338/38, 170 00 Praha 7, nakoľko v tejto časti považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne.

10.

Predmetom odvolacieho konania v predmetnej veci je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, ktorým bol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý s odôvodnením, že nebola osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania k maloletému. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné k veci uviesť, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd má právomoc konať ohľadne matkou podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to s poukazom na znenie článku 15 bod 1 písm. a) nariadenia.

11.

Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia vo všeobecnosti vyplýva, že sa jedná o inštitút, ktorého základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov, pričom nárok (prípadne právo), ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana formou neodkladného opatrenia, nemusí byť nepochybne preukázaný, musí byť však osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi vždy konkrétnou situáciou. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia je tiež zrejmé, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodit' nutnosť dočasnej úpravy pomerov, pričom je vždy potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. Neodkladné opatrenie z dôvodu potreby dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi nariaďuje súd aj vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, keď je potrebné na čas (spravidla do rozhodnutia vo veci samej) upraviť starostlivosť o maloleté dieťa, vyživovaciu povinnosť, prípadne styk rodiča s dieťaťom.

12.

Účelom neodkladného opatrenia je spravidla dočasná úprava pomerov účastníkov, ktorá zásadne prichádza do úvahy v tých prípadoch, v ktorých sa má napraviť stav akútneho či akútne hroziacich zásahov do práv či oprávnených záujmov účastníka domáhajúceho sa ochrany neodkladným opatrením, teda vtedy, ak by vyčkávanie na rozhodnutie vo veci samej (rozsudkom po riadne vykonanom dokazovaní) mohlo spôsobiť také zmeny vo vzťahu k predmetu konania, či inú ujmu na právach navrhovateľa neodkladného opatrenia, pri ktorých by samotné vedenie konania vo veci samej mohlo už stratiť zmysel, alebo je tu iná závažná príčina, pre ktorú sa javí nevyhnutným pomery určitým spôsobom stabilizovať už pred konečným rozhodnutím. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je totiž určujúci aktuálny stav, resp. terajšie pomery vo vzájomných vzťahoch účastníkov.

13.

V konaní starostlivosti o maloleté dieťa pri nariadení neodkladného opatrenia je teda súd povinný v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Neodkladné opatrenie súd preto vydá vtedy, ak má osvedčené, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad, t. j. keď je priamo ohrozená jeho výživa alebo keď musí byť okamžite vyňaté z doterajšieho výchovného prostredia, prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. V záujme zamedzenia zneužitia tohto procesného inštitútu je možné uplatniť ho len výnimočne, a to iba v prípadoch riadneho osvedčenia stavu bezodkladnej úpravy pomerov. Nariadenie neodkladného opatrenia totiž prichádza do úvahy len vtedy, ak je potrebné, aby boli pomery účastníkov konania bezodkladne upravené alebo ak je obava, že by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený. Vo veciach, týkajúcich sa starostlivosti o maloleté dieťa, prichádza nariadenie neodkladného opatrenia do úvahy aj vtedy, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, t. j. napríklad, ak by bol bezprostredne ohrozený život, zdravie, zdravý vývin, výchova či výživa maloletého dieťaťa.

14.

Z obsahu spisu vyplýva, že starostlivosť o maloletého je v súčasnosti fakticky zabezpečená matkou, pričom otec tento stav rešpektuje, avšak domáha sa úpravy rodičovských práv k maloletému súdnou cestou. Matka maloletého svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnila tým, že inštitút neodkladného opatrenia má práve vo veciach maloletých detí plniť i preventívnu ochrannú funkciu, pričom samotná skutočnosť, že otec sa do dnešného dňa nepokúsil o faktické odňatie maloletého zo starostlivosti matky, možno považovať podľa jej názoru za takú hrozbu, ktorá odôvodňuje nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko záujem maloletého dieťaťa je zvrchovaný. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ do času, kým nebude rozhodnuté o úprave výkonu rodičovských práv k maloletému, je o dieťa postarané spôsobom, ktorí obaja rodičia akceptujú, navzájom komunikujú, vedia sa dohodnúť aj na úprave styku s maloletým, nie je dôvod do tohto stavu v súčasnej dobe zasahovať nariadením neodkladného opatrenia. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva, aby nebolo bez vážnejších pochybností rozhodnuté o potrebe dočasnej úpravy. V súvislosti s rozhodovaním o neodkladných opatreniach v konaní týkajúcom sa starostlivosti o maloleté deti je potrebné uviesť, že zmyslom právnej úpravy formou neodkladného opatrenia v uvedených konaniach je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia. Takýto inštitút (nariadenie neodkladného opatrenia) má slúžiť k ochrane práv dieťaťa v situáciách, keď sú práva dieťaťa

zjavne ohrozené, a to do doby, keď o výchove dieťaťa, ktoré je inštitútom hmotného práva, nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení zákona o rodine.

15.

Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia musia byť osvedčené okolnosti, za ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto opatrenie. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje tak podľa obsahu návrhu, pripojených listín a skutkových okolností z nich vyplývajúcich, ale aj dôvodnosti návrhu z hľadiska právneho posúdenia veci. Účelom neodkladného opatrenia je totiž rýchle a pružné riešenie tej situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2MCdo/3/2010 zo dňa 29.7.2010).

16.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam ani odvolací súd nepovažoval v tomto prípade za naplnené podmienky nevyhnutné na to, aby súd pristúpil k nariadeniu neodkladného opatrenia. Berúc do úvahy charakter inštitútu neodkladného opatrenia tu samozrejme nebol priestor na podrobné vykonávanie dôkazov, keďže súd rozhodoval v skrátanom konaní, avšak tie skutkové zistenia, ktoré zo spisu vyplývajú, postačujú na vyslovenie záveru, že v súčasnosti potreba navrhovaného neodkladného opatrenia nie je osvedčená. Odvolací súd má za to, že pomery medzi účastníkmi sú dostatočne stabilizované na to, aby postačovali na preklopenie obdobia do právoplatného skončenia návratového konania.

17.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že rodičia sú pri výkone svojich rodičovských práv a povinností rovnoprávni a obaja musia pri výkone rodičovských práv a povinností v prvom rade chrániť záujmy svojich maloletých detí (§ 28 ods. 2 druhá veta zákona o rodine), pričom akékoľvek konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech maloletých detí a preto odvolací súd dôrazne apeluje predovšetkým na rodičov maloletého, aby nadradili záujmy v jeho prospech nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade nebolo nevyhnutné okamžitým zásahom súdu prvej inštancie vo forme neodkladného opatrenia poskytnúť maloletému ochranu spočívajúcu v tom, aby bol neodkladným opatrením dočasne zverený do osobnej starostlivosti matky. Znamená to, že v danom prípade potreba nariadenia neodkladného opatrenia nie je daná, nakoľko tu absentuje potreba naliehavosti požadovanej úpravy.

18.

Na základe uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

19.

Rozhodujúcou skutočnosťou pre účastníkov konania naďalej zostáva, ako bude právoplatne rozhodnuté v tzv. návratovom konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava II č.k. 3P/45/2024, v ktorom sa otec maloletého domáha voči matke uloženia povinnosti navrátiť maloletého do jeho obvyklého pobytu na adrese C. XXXX/XX, XXX XX D. X v Českej republike.

20.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).